

Josip Broz Tito

Personligheten og statsmanden

(Framhald)

Ved valgene hadde »Folkefronten« fått 80 % av stemmene. 10 % stemte i mot og 10 % av befolkningen var utelukket fra å stemme på grunn av sin holdning under krigen.

Hva har så Jugoslavia utrettet under Titos ledelse?

La oss ta en liten oversikt og da kan det være nyttig å begynne med dlandbruket. Før krigen kunne Jugoslavia eksportere store mengder jordbruks- hageprodukter og trevarer. Etter 1945 har behovet til det innenlandske markedet vært så stort, at det må dekkes først. Folketallet har jo steget fra 12 til 18 millioner. — Jordbrukernes gjeld måtte saneres. Etter jordreformen som hovedsakelig rammet de store godseierne og

kirken ble deres jord delt ut til ½ million landbruksarbeidere. Småbrukerne fikk også sitt. I utstyr lå jordbruket langt tilbake og 400.000 treploger forteller sitt. Redskåpene for øvrig var også primitive. Idag sørger staten for moderne maskiner og redskaper, for såkorn og andre viktige anskaffelser. Store tørleggingstiltak er satt i sving og adskillige tusender dekar er lagt under plogen.

Titos regjering har rvært ytterst forsiktig med mønsterbruk og kooperativ drift sjøl om det er lagt op i femårsplanene og planøkonomien. Hvor dette har vært praktisk så er det også skjedd. Men ungdommen har der som andre steder flyttet fra landet og inn til byene for å stå

på bedre arbeidsplasser og med større muligheter.

Inntil den annen verdenskrig var Jugoslavia et råstoffeksporterende land. Gruvene og de store fabrikkene eides av de utenlandske kapitalister. De var ikke større interesserte i at jugoslavene bygget så mange nye og store verker for å nytte landets rikdom. Frankrike, senere Tyskland og Italia, ja, sogar Sverige med hadde sin virksomhet i Jugoslavia.

De geologiske undersøkelserne har kartlagt at Jugoslavia har 23 av de såkalte »stragiske« råstoffer. Det er vannkraft nok, landet har kol og olje. Fra før vet man at det er store koppar, zink, jern, mangan, bly, krom, kvikksølv, uran og bauxittforekomster. Det siste

har gitt landet høve til å bygge ut en egen aluminiumsindustri. Jugoslavia har også antimon og wolfram, svovel, kalk, asfalt, og andre viktige mineraler.

Den første femårsplan forutsatte at det skulle bygges en stor tungindustri med nøkkelbedrifter for maskiner og viktig produksjonsutstyr. Jern- og stålverker, støperier, fabrikker for el-maskiner som »Litostroj« i Slovenia og »Rade Kondtchar« i Kroatia har hadde en rivende utvikling etter at disse bedrifter ble folkeie. Skipsbyggerier finner vi i kystbyene Rijeka, Kraljevica og andre steder på Adriakysten. Regjeringens mening har alltid vært å bygge ut Jugoslavia fra agrarstat til et moderne inndustristat. I de senere åra har det vært nødvendig å stase mer på forbrukindustrien og fylle heimemarkedet med viktige og gode varer som i matvare- og kledensbransjen. —

Utenrikshandelen i 1950-åra gikk litt etter litt over til Vest-Europa og Sambandsstatene da kominform-statene låste portene for sin tidligere bror. Jugoslavia hadde tatt halvparten av sin eksport og import nettopp

i fra disse landene. Avtaler ble brutt, kjøpekontrakter ble ugyldige. —Jugoslavia bet tennene sammen, de boyde ikke nakkene, men kjempet videre og skaffet seg nye kunder og hjelp fra andre steder.

Jugoslavia åpnet sitt land for turisttrafikken på et tidlig tidspunkt og ble et ønskeland for nesten alle folk. Aar for år steg landets ry som et deilig turiststed. I begynnelsen var det nok vanskelig med komforten og de serviceyrker som må til for å telfredsstille et kresent publikum, men litt og senn gikk det ble bedre, hotellstandarden steg også. Veger og jernbanenettet stiger i takt med utviklingen. Flotte passasjerskip forer oss langs Adria-kysten nedover til byer som Rijeka, Istria-halvøya, Split, Dubrovnik, Zadar, Sibenik og til Kotor i Montenegro eller til øyaparadisene Rab, Korcula og Vis m. fl. og i dag bringer flyforbindelsene oss til landets hovedsteder på noen timer. Reisebyrået »Putnik« står rede til å gi turistene de glimt av landet han måtte ønske seg.

Sjøfarten og fiskeriet utvikles. —

Førkrigs-Jugoslavia kjente lite til de sosiale godene som et strevsomt, arbeidende folk skal nytte godt av. Ferie med full lønn fantes ikke. Det var sjølsagt at et sosialistisk Jugoslavia rettet på det. I dag er det fra 14—en månedserie. De kan velge sine steder hvor de ønsker. De som bor inne i landet kommer til kysten og andre kan finne heimer i landet forøvrig. De gis reise- og feriemoderasjoner med alle samferdselsmidlene. Folkepensjon, barne, sjuke og uførstrygd er kommet i stand. Man er blitt nøye med helsestellet og hygien, sjukehus, helsestasjoner, poli og spesialklinikknettet er bygd ut.

Vi må også merke oss at folket er blitt i stand til å lese og skrive. Det høres kanskje merkelig ut for et folk som har hatt skolestell i snart 200 år. I de nordlige delene av Jugoslavia kunne hele 3 pct. ikke disse viktige kunnskapene. I sør var analfabetismen oppe i hele 80 pct. Fritidsundervisning og voksenopplæring er gitt gjennom arbeiderfakulteter og mange institusjoner. Hver eneste av delstatene har sit eget universitet i hovedstedene. Foruten et landsomfattende nett av folkeskoler er det bygd en mengde fag-, yrkes- og høyskoler. Det er skrikende mangel på kvalifisert arbeidskraft. (Meira)

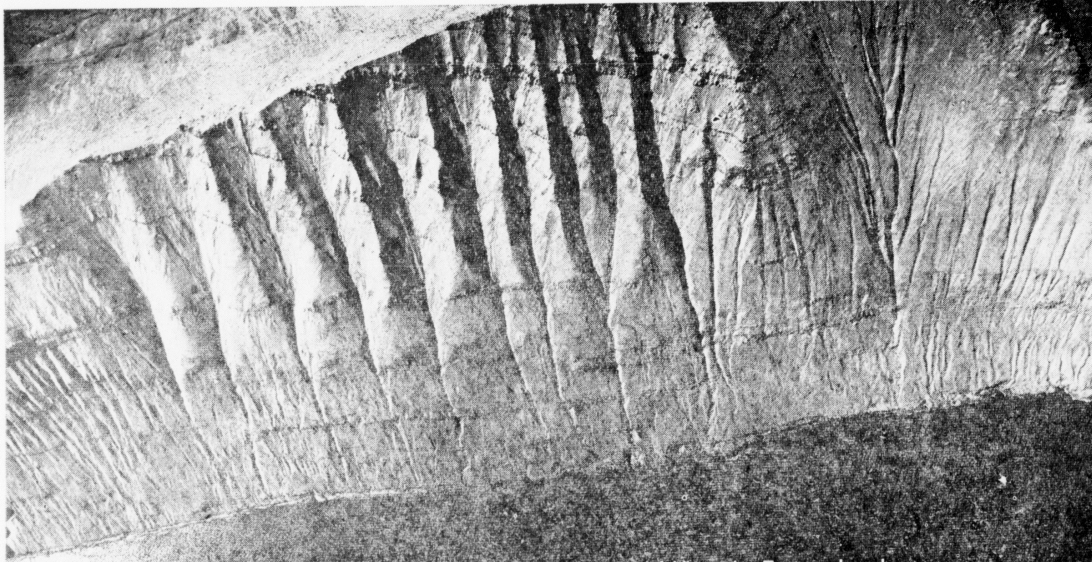
HVUSSU VIÐ MORALINUM?

Nýliga sló svenska blaðið »Stockholms-Tíðningin« harðliga eftir suðrafrikansku stjórni ella rættari sagt suðrafrikanska stjórnarblaðnum »Die Transwaal«, sum hevur skrivað, at Svøríki er eitt av heimsins mest ómoralsku londum.

- * Hin svenska tjóðin byggir
- * seg sjálvandi í djúpastu
- * skomm fyrri hesum autorativa
- * dóminum frá einari stjórni,
- * sum dagliga prógvar sín eina-
- * standandi høga moral, verður
- * sagt speiskliga.
- * »Hvat ger tað um fólk verða
- * dømd til deyða, fáa livlangt
- * fongsul, bukað av politinum,
- * tí rættuliga nógv børn verða
- * fødd uttanfyri hjónarlag.«

Hvar? Hvør?

(2)

Litíð yvir Føroyaland,
gloymið ikki minsta blettin!

FØROYA BANKI